

4. ΠΑΠΑΣΤΑΜΑΤΙΟΥ Ι., Κοιτασματολογία τῶν ἐμφανίσεων ὀρυκτῶν θειϊκῶν ἀλάτων (γύψου - ἀνυδρίτου) τῆς νήσου Κρήτης. (Papastamatiou J. - Les gîtes de gypse et d'anhydrite dans l'île de Crète). Δελτίον τῆς Ἑλληνικῆς γεωλογικῆς Ἑταιρίας. (Bulletin of the geological Society of Greece), τόμ. III, τεύχ. I Ἀθήναι 1958, σελ. 146 - 155.
5. PHILIPPSON A., Der Peloponnes. Berlin 1892.
6. ΤΡΙΚΚΑΛΙΝΟΣ J., Ueber die Schichtenfolge und den Bau Attikas «Stille Festschrift» Stuttgart 1936, S. 303 - 314
7. WURM A., Zur Kenntnis des Metamorphikums der Insel Kreta. Neues Jahrbuch für Geologie und Paläontologie. Jahrg. 1950. Heft 7 u.8. S. 206 - 239.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΜΗ ΜΕΛΩΝ

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.—Οἱ βιολογικοὶ ὄροι: «Ἐπιγένεσις» καὶ «Προϋπαρξίς» ἐν τῇ πρωῒμῳ Ἑλληνικῇ διανοήσει, ὑπὸ Ἀναστ. Ν. Ζούμπου*.
Ἄνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ Ἀκαδημαϊκοῦ κ. Ἰωάνν. Πολίτου.

Ἐν τῇ κατωτέρῳ ἀνακοινώσει θὰ προσπαθήσωμεν νὰ διαλάβωμεν διὰ βραχέων περὶ τῶν ἀνωτέρω ὄρων, δεικνύοντες συγχρόνως, ὅτι οὗτοι ἐχρησιμοποιήθησαν ἤδη ἐν τῇ «ἀρχαίῃ ἡλικίᾳ» τῆς ἑλληνικῆς φιλοσοφίας καὶ ἐγένοντο εἰσηγηταὶ διὰ μὲν τὸν πρῶτον ὁ ἐκ Μιλήτου Ἀναξίμανδρος, διὰ δὲ τὸν δεύτερον ὁ ἐκ Κλαζομενῶν Ἀναξαγόρας.

Ὡς ἐκ τῆς βιολογίας γνωστὸν τυγχάνει, «ἐπιγένεσις»¹ δὲν εἶναι τι ἄλλο ἢ ἡ ἀνάπτυξις, ὡς ὁ Wolf ἰσχυρίζεται, νέου ὄντος ἐκ παλαιοῦ σπέρματος, ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀποτυπώσεως τοῦ παλαιοῦ ἐν τῷ νέῳ ἤδη ὀργανισμῷ. Συγκεκριμένως ὁ Κάσπαρ Φρεϊδερίκος Wolf (1733 · 1794) ἐν τῷ ἔργῳ αὐτοῦ, «Theoria Generationis» (1759) μνημονεύει, ὅτι ἡ νέα ἐκ τῆς παλαιᾶς προελθοῦσα γονὴ εἶναι μὲν ὁμογενὴς πρὸς αὐτήν, πλὴν ὅμως μετασχηματίζεται αὕτη καὶ πάλιν διερχομένη διὰ πολλῶν καὶ ποικίλων σταδίων· τῶν μεταβολῶν καὶ μεταλλαγῶν τούτων αἴτιος τυγχάνει ὁ γονιμοποιηθεὶς ὀργανισμὸς, ὅστις κατορθοῖ τὰ ἀνωτέρω διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ δυνάμεων.

Ἐπειτα ἐν τῇ ἀντιθέτῳ αὐτῆς θεωρίᾳ, ἢτοι τῆς «Προϋπάρξεως» ἢ «Προϋποστάσεως» (Praesubstantia), διαφαίνεται, ὅτι ἐν παντὶ σπέρματι ἐνυπάρχει ἐν

* ANAST. ZUMPOS, Die biologischen Ausdrücke "Epigenesis, und "Präformation, im frühgriechischen Denken.

1. πρβ. καὶ τὴν τῆς Ὀντογενείας θεωρίαν.

σμικρῷ ὀλόκληρος ὁ ἐν μέλλοντι χρόνῳ παραχθισόμενος ὄργανισμός. Οἱ τοῦ πρώτου δόγματος εἰσηγηταὶ ἐγένοντο κατὰ καιροὺς οἱ Kant, Spencer καὶ Haeckel, τοῦ δὲ δευτέρου οἱ Leibniz, Malpighi καὶ Haller.

Ὡς γνωστόν, ὁ Ἀναξίμανδρος ὑπῆρξε τὸ πρῶτον εἰσηγητὴς τοῦ βιολογικοῦ περὶ ἐξελιξέως δόγματος καὶ κατ' αὐτὸν «...κατ' ἀρχὰς ἐξ ἀλλοειδῶν ζώων ὁ ἄνθρωπος ἐγεννήθη...» (Diels, Dox. Graeci 579) καὶ δὴ «ἐν ἰχθύσιν ἐγγενέσθαι τὸ πρῶτον ἄνθρωπος ἀποφαίνεται καὶ τραφέντας, ὡσπερ οἱ γαλεοί, καὶ γενομένους ἱκανοὺς ἑαυτοῖς βοηθεῖν ἐκβῆναι τηρικαῦτα καὶ γῆς λαβέσθαι» (Diels, ἔνθ. ἀνωτ. 430).

Βεβαίως ὁ Ἀναξίμανδρος ἕνεκα τῶν ἀνωτέρω θεωρεῖται ὁ πρόδρομος τῆς περὶ τῆς αὐτομάτου γενέσεως (Generatio Aequivoca) θεωρίας, καθ' ἣν πᾶν ὄν δύναται νὰ παραχθῆ ἐκ μὴ ὀργανικῆς ὕλης καὶ προϊόντος τοῦ χρόνου διὰ ποικίλων ἐναλλαγῶν νὰ λάβῃ τοῦτο τὴν πλήρη καὶ ἐναργῆ αὐτοῦ εἰκόνα.

Ἀλλὰ τόσον ἡ «αὐτόματος γένεσις», ὅσον καὶ ἡ «ἐπιγένεσις» κοινὸν χαρακτηριστικὸν ἔχουσιν, ὅτι ὁ παραχθισὸς ὄργανισμὸς ἐν τῇ ἑαυτοῦ ἐξελιξεί πρὸς κτήσιν τῆς τελικῆς αὐτοῦ μορφῆς μετέρχεται διὰ πολλῶν φάσεων, ἐπιτυγχανομένων πάντοτε τούτων δι' ἰδίας τοῦ ὀργανισμοῦ, ὡς ἀνωτέρω εἵπομεν, δυνάμεις.

Ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀναξαγόρας διὰ τινος, οὕτως εἶπεῖν, φυσιολογικῆς αὐτοῦ διδασκαλίας, καθίσταται τρόπον τινά, ὁ εἰσηγητὴς τῆς περὶ «προϋπάρξεως» θεωρίας, διότι ἐν αὐτῇ δηλοῦται, ὅτι ἐν τῇ γονῇ ἐνός ὀργανικοῦ ὄντος περιέχονται πάντα ἐκεῖνα τὰ στοιχεῖα, ἅτινα θὰ ἀποτελέσωσι ἀργότερον τὸν ἐξ αὐτοῦ παραχθισόμενον ὀργανισμόν, τουτέστιν ἐν ὀλίγαις λέξεσιν ἐν τῷ σπέρματι οἰουδήποτε ζῶου ἐν «μικρομερεῖα» εἰκονίζεται καὶ διαγράφεται ἢ εἰκὼν αὐτοῦ καὶ ἐπομένως τοῦτο προϋπάρχει πῶς πρὸς ἐπικύρωσιν τῶν ἀνωτέρω προσάγω ἀπόσπασμά τι ἐκ τῶν τοῦ Ἀναξαγόρου, εἰς ὃ μνημονεύονται τὰ ἐξῆς: «καὶ γὰρ ἐν τῇ αὐτῇ γονῇ καὶ τριχὰς εἶναι καὶ ὄνυχας καὶ φλέβας καὶ ἀρτηρίας καὶ νεῦρα καὶ ὀστέα καὶ τυγχάνειν μὲν ἀφανῆ διὰ μικρομέρειαν, αὐξανόμενα δὲ κατὰ μικρὸν διακρίνεσθαι. «πῶς γὰρ ἂν, φησὶν, ἐκ μὴ τριχὸς γένοιτο θορὶξ καὶ σὰρξ ἐκ μὴ σαρκός¹».

Διὰ τῶν δύο ἀνωτέρω παρατηρήσεων προσεπάθησα διὰ βραχέων νὰ δείξω, ὅτι οἱ δύο μνημονευθέντες ἀνωτέρω βιολογικοὶ ὅροι, καίτοι ἐξελιχθέντες ἐπιστημονικῶς ὅπως δῆποτε εἰς θεωρίας, ἐν τούτοις δὲν παύουσι νὰ ἐνέχωσιν ἔστω καὶ ἐν σπέρματι τὰ ἑαυτῶν σπέρματα ἐν τῇ πρώτῃ ἐλληνικῇ φιλοσοφίᾳ καὶ δὴ ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῶν δύο μνημονευθέντων φιλοσόφων.

ZUSAMMENFASSUNG

Die obigen biologischen Ausdrücke «Epigenesis» und «Präformation» befinden sich in den Lehren der Philosophen Anaximander und Anaxagoras.

1. ἀπ. 10 DIELS - KRANZ⁶.

Ersterer, d.h. Anaximander, wurde der Vertreter der Epigenesistheorie wonach sich der jüngere Organismus von altem Samen völlig neu entwickelt, d.h. der alte Organismus lässt keinen Stempel im jüngeren. Zweiterer, d.h. Anaxagoras, wurde der Vertreter der Präformationstheorie, wonach im Samen eines Organismus alle Elemente enthalten sind, die später den neuen Organismus ausbilden, d.h. im Samen eines «ζῷον» bildet sich in «μικρομέρεια» sein Bild ab und infolgedessen existiert dieses ζῷον in seinem Samen. (Vgl. Anaxag., frgm. 10).